Discursul Prim-ministrului Vasile Tofan privind principalele prevederi ale politicii fiscale pentru anul 2027

Astăzi prezentăm pentru consultări politica fiscală pentru anul 2027.

Vreau să încep cu o idee simplă: felul în care o țară își organizează taxele influențează felul în care funcționează economia. Dacă vrem ca mai mulți oameni să muncească legal, trebuie să taxăm munca într-un mod care încurajează munca legală. Dacă vrem ca firmele să investească mai mult, trebuie să le lăsăm mai mult capital pentru investiții. Dacă vrem să descurajăm viciile — tutunul, vaping-ul, în special în rândul tinerilor, consumul excesiv de alcool, jocurile de noroc, dacă vrem ca mediul să nu fie poluat de focuri de artificii — acest lucru trebuie să se vadă și în politica fiscală.

Și dacă vrem să avem un stat care poate plăti pensii, salarii, drumuri, școli, spitale și securitate, trebuie să avem un sistem fiscal mai simplu, mai corect și mai greu de ocolit.

Aceasta este responsabilitatea mare a politicii fiscale - să aducă echilibru și corectitudine în impozitare, dar să asigure și solidaritatea socială, astfel încât să ne permitem să creștem acele mult așteptate salarii la profesori și medici. Uneori discutăm despre procente — 6%, 8%, 12%, 20%. Dar în spatele fiecărui procent sunt decizii care determină milioane de vieți: cât rămâne în buzunarul unei familii, dacă o companie investește sau își amână investiția, dacă un salariu este plătit oficial sau în plic, dacă un tânăr alege să muncească acasă sau să plece.

De aceea, abordarea noastră nu este „să ridicăm taxe”. Abordarea noastră este: să punem accentele corect.

Mai puține taxe pe muncă. Lăsăm la oamenii care muncesc circa 800 de milioane de lei.
Mai mult sprijin pentru investiții.
Mai multă taxare pe vicii.
Mai multă echitate între cei care plătesc corect și cei care fac evaziune.
Mai puține excepții care complică viața antreprenorilor și a oamenilor.

Nu vom rezolva toate problemele sistemului fiscal cu acest proiect. Ar fi incorect să promit așa ceva. Acesta este un prim pas important. Vom reveni, inclusiv în contextul unui nou Cod Fiscal, cu același obiectiv: nu o povară fiscală mai mare, ci o fiscalitate mai simplă, mai clară, mai favorabilă muncii și investițiilor.

Prima temă este munca.

Republica Moldova are o problemă structurală: prea puțini oameni sunt activi economic, prea mulți lucrează informal, iar raportul dintre oameni care lucrează și pensionari este deja critic de mic, 1.1 care lucrează susțin 1 pensionar.

În programul de guvernare ne-am asumat să creștem rata de ocupare de la 57% la 62% până în 2029 și să integrăm în muncă cel puțin 100.000 de persoane prin ANOFM.

Asta înseamnă mai multe femei care revin pe piața muncii. Tineri care intră în primul job legal în loc să plece peste hotare. Oameni reveniți din diasporă. Persoane care astăzi lucrează ocazional, informal sau parțial declarat. Persoane în etate care vor și pot continua să muncească. Persoane cu dizabilități care trebuie să aibă acces real la piața muncii.

Pentru asta avem nevoie de servicii de ocupare, de creșe, de formare profesională, de reguli de muncă mai moderne. Dar avem nevoie și de fiscalitate corectă, care să susțină aceste programe.

Pentru că munca legală trebuie să aibă sens.

Putem angaja încă sute de inspectori fiscali și inspectori ai muncii. Uneori este nevoie și de control. Dar eu cred că cea mai bună formă de conformare este atunci când sistemul este construit astfel încât oamenii să vrea să fie corecți și să nu evite taxele. Dacă povara pe muncă este prea mare, tentația de a o evita crește. Dacă povara devine mai rezonabilă, munca la alb devine mai atractivă.

De aceea, majorăm scutirea personală cu 35%, un pas foarte ambițios.

Astăzi, scutirea personală este 29.700 de lei. Propunem să o creștem la 40.000 de lei.

Asta înseamnă că fiecare persoană care muncește legal nu va plăti impozit pe venit pentru primii 40.000 de lei câștigați anual. Este o creștere de 10.300 de lei pe an a sumei protejate de impozitare. Este o măsură care ajută mai ales oamenii cu venituri mici și medii. Este o măsură care lasă mai mulți bani în buzunarul celor care muncesc. Și este o măsură care transmite un mesaj clar: statul trebuie să înceapă prin a respecta munca legală.

În combinație cu creșterea salariului minim, care va intra în vigoare de la 1 ianuarie, asta ne va permite să scădem și mai mult plățile la negru, când angajații au un salariu minim formal, dar primesc restul în plic.

Costul bugetar este semnificativ — aproape 800 de milioane de lei, bani pe care îi lăsăm oamenilor.

Preferăm să lăsăm mai mulți bani la oamenii care muncesc legal și să compensăm această reducere prin lărgirea bazei fiscale, prin taxarea mai corectă a viciilor, prin reducerea excepțiilor și printr-o administrare mai bună. Asta este direcția corectă: nu să sufocăm munca, ci să o încurajăm.

A doua temă ține de investiții.

O economie nu crește doar prin consum. O economie crește atunci când firmele investesc: în utilaje, tehnologii, depozite, linii de producție, digitalizare, exporturi, oameni. În ultimii ani am văzut un semnal foarte important. După introducerea facilității pentru profitul reinvestit, investițiile companiilor moldovenești au trecut de la declin la creștere accelerată.

Graficul arată exact acest lucru.

Nu spun că toată creșterea se datorează unei singure măsuri fiscale. Dar direcția este clară: când lăsăm companiilor mai mult capital pentru investiții, companiile investesc mai mult.

Iar Moldova are nevoie exact de asta.

Avem un deficit comercial mare. Importăm mult mai mult decât exportăm. Pentru a schimba această realitate, nu este suficient să vorbim despre exporturi. Trebuie să avem companii care pot produce mai mult, mai bine și mai competitiv.

De aceea, extindem regimul de impozitare cu 0% pentru profitul reinvestit.

Astăzi, facilitatea se aplică pentru companii mici și foarte mici, cu cifră de afaceri sau active de până la 100 de milioane de lei. Propunem să ridicăm pragul la 200 de milioane de lei.

Este important mai ales pentru companiile care au crescut, care exportă, care au nevoie de echipamente, de finanțare, de stocuri, de extindere.

O companie care exportă este, deseori, mai mare. Are nevoie de capacitate. Are nevoie de capital. Dacă o taxăm prea devreme, îi luăm exact resursa de care are nevoie pentru a concura pe piețele de export din afară.

În același timp, dacă o companie vrea să își retragă banii din afacere, va plăti taxa la acel moment, plus o taxă majorată pe dividende, de 8%. Deci vrem să descurajăm retragerea banilor și să încurajăm reinvestirea lor.

Mesajul nostru este simplu: dacă scoți profitul din companie, îl taxăm. Dacă îl reinvestești în dezvoltare, te încurajăm. Aceasta este o filosofie fiscală sănătoasă.

A treia temă este taxarea viciilor.

Aici vreau să fiu foarte clar. Nu toate taxele au doar scop de venit bugetar. Unele taxe au și scop de comportament public.

Dacă un produs dăunează sănătății, dacă afectează ordinea publică, dacă creează dependență, dacă afectează tinerii — statul trebuie să intervină.

Creștem taxarea jocurilor de noroc. Moldovenii cheltuie 10 miliarde de lei pe ele. Este o sumă mai mare decat transferurile de la bugetul de stat pentru sanatate. Este o sumă echivalentă la toate compensațiile pentru încălzire oferite de guvern în ultimii aproape 4 ani.

Introducem o taxă de 6% și estimăm venituri suplimentare importante la buget. Dar vom fi atenți la un lucru: nu trebuie să împingem oamenii spre platforme ilegale sau transfrontaliere. Trebuie să taxăm mai corect, dar și să avem administrare și control, astfel încât activitatea să rămână în zona legală și monitorizată.

La tutun și vaping, mesajul este și mai direct. Vedem tot mai mulți tineri care folosesc produse de vaping. Este o categorie cu creștere rapidă și cu riscuri evidente pentru sănătate. Vom crește accizele, în special pe aceste produse, în cazul vapingului cu 50%.

Nu putem trata vapingul ca pe un fenomen minor. Este categoria din fumat cu cea mai mare creștere, de circa 30% an la an. Când vedem tot mai mulți adolescenți cu astfel de produse, statul trebuie să reacționeze.

Vom introduce accize pentru băuturi zaharoase și energizante. Este o măsură aplicată în multe țări, pentru că aceste produse au efecte asupra sănătății publice, mai ales la copii și tineri.

Și vom introduce acciză la articole pirotehnice - 25% din valoare. Trimitem un semnal important - pirotehnicele nu sunt doar divertisment. Ele afectează ordinea publică, sănătatea, mediul, animalele, oamenii vulnerabili și creează costuri pentru comunitate.

A patra temă este TVA.

Aici am ascultat atent criticile după prima versiune a proiectului. Știm că TVA-ul se vede direct în prețuri. Știm că orice schimbare de TVA la alimente, medicamente, gaz sau energie poate afecta familiile. De aceea, am ales o abordare mult mai prudentă.

Pentru **produsele esențiale, nu facem nicio modificare** - menținem cota redusă de 8%.

Vorbim despre pâine, legume, fructe, majoritatea produselor lactate, medicamente și produse medicale esențiale. Brânza moldovenească rămâne la 8%. Mozzarella și alte produse trec la 12%. Oamenii trebuie să aibă acces la produse esențiale, moldovenești, fără ca asta să devină o presiune prea mare pe cheltuielile casnice.

Acesta este un semnal important: nu facem reformă fiscală pe seama consumului de bază al oamenilor.

În același timp, nu putem ignora că sistemul actual de TVA are multe excepții, multe diferențe, mult TVA blocat in sistem, multe zone greu de administrat. Când ai prea multe cote și prea multe categorii, apar interpretări, portițe, reclasificări și inechități între cei care vând produse similare.

De aceea, direcția pe termen lung rămâne simplificarea. Dar o facem cu grijă, etapizat, ținând cont de impactul social.

Pentru alte produse alimentare și pentru sectoare precum agricultura, HoReCa, cazarea și turismul, propunem o cotă de 12%.

Este un compromis.

Nu mergem la 20% pentru aceste sectoare, pentru că înțelegem impactul asupra prețurilor și asupra unor industrii care sunt sensibile. Dar nici nu putem păstra la nesfârșit un sistem foarte fragmentat, în care unele produse similare sunt tratate diferit și apar distorsiuni.

Pentru HoReCa, 12% este o cotă rezonabilă. Sectorul are nevoie de predictibilitate, nu de șocuri. Turismul, alimentația publică, pensiunile rurale, serviciile de cazare trebuie să se dezvolte. Tocmai de aceea, Guvernul a creat inclusiv un mecanism de tichete de vacanță pentru pensiunile autohtone.

Pentru agricultură, abordarea trebuie să fie echilibrată: fermierii trebuie să rămână competitivi, iar în cazul exportatorilor, efectul este neutru, pentru ca TVA-ul este rambursat.

La energie și gaze naturale, am introdus cea mai importantă protecție.

Noile reguli vor intra în vigoare doar după sezonul rece — din 1 aprilie 2027.

Pentru energia electrică, primii 100 kWh pe lună vor rămâne cu TVA 0%.

Pentru gazele naturale, primii 150 de metri cubi pe lună vor rămâne cu TVA 8%.

Energia termică rămâne cu cotă 0%.

Și vreau să subliniez foarte clar: În această iarnă nu se schimbă nimic. Din 1 aprilie, TVA de 20% se va aplica doar pentru consumul care depășește aceste praguri. Nu pentru toată factura. Nu se aplică pentru primii 100 kWh. Nu se aplică pentru primii 150 m³ de gaz. Doar pentru partea care depășește pragul.

Un consumator cu o casă mare, cu venituri mai mari, care consumă mult gaz, va plăti mai mult. O familie cu un apartament mic, care economisește, nu va fi afectată de această măsură. Iar apartamentele care se încălzesc cu energie termică nu vor avea TVA.

Obiectivul nostru este să protejăm consumul de bază, mai ales al familiilor vulnerabile și al consumatorilor moderați, dar să nu oferim aceeași facilitate fiscală pentru consumuri foarte mari. Facilitatea trebuie țintită. Asta înseamnă echitate.

O altă măsură importantă ține de coletele comandate de pe platforme străine.

Astăzi avem o situație nedreaptă. Comercianții locali plătesc TVA. Producătorii locali plătesc TVA. Magazinele care angajează oameni aici, plătesc salarii aici, chirii aici, impozite aici, aplică TVA. În același timp, multe bunuri comandate din afara țării intră fără TVA. Aceasta nu este concurență corectă.

Nu putem spune, pe de o parte, că vrem să combatem evaziunea și să sprijinim producătorii locali, iar pe de altă parte să acceptăm ca importurile prin colete să fie tratate mai avantajos decât comerțul local.

De aceea, introducem TVA pentru bunurile comandate de pe platforme străine și o taxă fixă de 12 lei per colet pentru gestionarea acestor fluxuri.

Însă aici este foarte important mecanismul. Oamenii nu trebuie transformați în brokeri vamali. Nu vrem ca cetățeanul să completeze formulare complicate pentru fiecare colet.

Obiectivul este ca mecanismul să fie simplu, automatizat, cât mai invizibil pentru cetățean. Persoana comandă, plătește, primește coletul. Statul trebuie să construiască sistemul în spate. Nu vom lansa sistemul până nu va fi funcțional.

Mai avem o temă importantă: echitatea între formele de venit.

În prezent, veniturile din muncă și veniturile din capital sunt tratate diferit. Mai simplu spus, un om care primește salariu plătește mai mult la stat decât un om care are venituri din alte surse. Uneori diferențele sunt justificate. Alteori, ele creează oportunități de optimizare și distorsiuni.

Dacă două persoane obțin venituri comparabile, dar una plătește mai mult doar pentru că venitul este încadrat ca muncă, iar cealaltă plătește mai puțin pentru că venitul este încadrat ca venit de capital, atunci sistemul creează distorsiuni.

De aceea, propunem ajustarea impozitării câștigurilor din capital de la 6% la 12% și a dividendelor de la 6% la 8%.

Nu este o schimbare radicală. Dar este o mișcare spre mai multă echitate și mai puține portițe.

Vreau să vorbesc și despre sectorul financiar.

Propunem pentru anul fiscal 2027 majorarea impozitului pe venit pentru bănci și instituții financiare de la 12% la 18%.

Este o creștere de 50% a cotei.

Știu că este o măsură populară. Băncile nu sunt iubite nicăieri în lume. Și, probabil, ca fost investitor în bănci, ar trebui să fiu mai atent când spun asta. Dar tocmai pentru că înțeleg cum funcționează sistemul financiar, vreau să fim corecți și lucizi. O economie nu poate crește fără un sistem financiar sănătos. Băncile transformă economiile oamenilor în investiții, credite pentru companii, ipoteci, capital de lucru, dezvoltare.

Dacă scoatem prea mult capital din sistemul bancar, riscăm să reducem capacitatea de creditare. În termeni simpli, un leu luat din capitalul unei bănci poate însemna mult mai puțini lei care merg în credite pentru economie.

De aceea, trebuie să fim prudenți.

Dar în contextul actual, considerăm că o contribuție suplimentară temporară, pentru 2027, este justificată. Sectorul financiar a avut rezultate bune. Statul are nevoi mari. Societatea are nevoie de solidaritate.

Mesajul meu pentru bănci este următorul: această măsură nu este împotriva sectorului financiar. Este o contribuție într-un moment în care avem nevoie de echilibru. Un act de solidaritate. Dar vom urmări atent ca ea să nu reducă finanțarea economiei reale și să nu se transforme în comisioane sau rate suplimentare pentru clienți.

În încheiere, vreau să revin la principiul de bază.

Politica fiscală nu este doar contabilitate. Politica fiscală este o alegere despre ce fel de economie vrem să construim. Vrem o economie în care mai mulți oameni muncesc legal. Vrem o economie în care companiile investesc mai mult. Vrem o economie în care exportatorii cresc și reduc dependența noastră de importuri. Vrem o economie în care viciile sunt taxate mai sever, iar munca este respectată.

Vrem un sistem în care consumul esențial este protejat, iar facilitățile fiscale nu sunt oferite orbește și nelimitat, inclusiv celor cu consumuri mari.

Vrem reguli mai simple, mai uniforme, mai clare.

Această politică fiscală nu este perfectă. Nicio reformă fiscală nu este perfectă de la prima lectură. Am ascultat feedbackul și am ajustat măsurile. Vom continua să discutăm cu mediul de afaceri, cu sindicatele, cu autoritățile locale, cu cetățenii.

Important însa e să alegem direcția corectă.

Nu putem construi o economie europeană cu un sistem fiscal plin de excepții, portițe și tratamente greu de explicat. Nu putem cere investiții, dacă taxăm capitalul înainte ca el să fie pus la lucru. Nu putem cere muncă legală, dacă munca legală este împovărată excesiv. Nu putem proteja tinerii, dacă tratăm vapingul și produsele nocive ca pe produse obișnuite. Nu putem susține comerțul local, dacă acceptăm concurență fiscală inegală din exterior.

În schimb, putem începe să corectăm lucrurile. De aceea, acest pachet este despre echilibru.

Mai puține taxe pe muncă. Mai multă stimulare a investițiilor. Mai ferm pe vicii. Mai corect pe excepții. Mai simplu pentru economie.

Acesta este sensul politicii fiscale pentru 2027.

